

9 BİN YILLIK DELİKANLI ÇUMRA

CİLT: 5 • SAYI: 1

ÇUMRA KÜLTÜR VE SANAT TOPLULUĞU ADINA :
SADIK GÖKCE- SEDAT ULUPINARLI-ANUŞ GÖKCE

28 HAZİRAN 2025 CUMARTESİ

5. CİLT'E MERHABA

YAYIN KURULU

- SADIK GÖKCE
- SEDAT ULUPINARLI
- ZEKİ TÜRKER
- ANUŞ GÖKCE
- MUSTAFA YAVUZ ÇOLAK
- ELİFE YILMAZ MISRAL

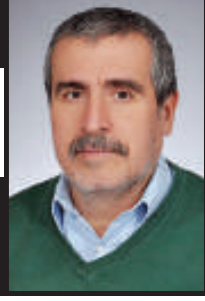
İÇİNDEKİLER

- EDITÖRDEN...
- SADIK GÖKCE**
- YERLİ VE MİLLİ MARKAMIZ: TORKU...
- M. YAVUZ ÇOLAK**
- ANNE - ŞİİR
- DİLEK KARATAŞ**
- EKİKAN OKUMA
- FİRDEVS GÜNEŞ**
- NİYAZI YILMAZI DA KAYBETTİK
- ÇUMRA KÜLTÜR VE SANAT TOPLULUĞU**
- NE OLUYORSA - ŞİİR
- AHMET GÖK**
- ÇUMRALI BİR ŞAİR: ALİ ULVİ ŞAHİN
- ANUŞ GÖKCE**
- M.RAKİM ÇUMRALI'NIN MEZARI
- M. ZEKİ TÜRKER**
- ZAMANI BELLİ DEĞİL - ŞİİR
- M. ALİ KARATAŞ**
- MUSTAFA KIRMIZI (KIRMIZI HOCA)

EDITÖRDEN...

SADIK GÖKCE

sadikgokce@hotmail.com

BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Mayıs ayında ilavemizin dördüncü cildinin son sayısını yayınlayarak cildimizi tamamladık. Elinizde tuttuğunuz bu ilave beşinci cildimizin ilk sayısı. Cenabı Allah sağlık, sıhhat ve güç verdiği için bu işleri yapabilmek kararlılığını gösteriyoruz. Bundan sonra da sağlığımız ve gücümüz yerinde olursa ilavemizi yayınlamaya devam edeceğiz.

Çumra Konya Ovası içinde yer alan verimli bir alan. Konya'nın Çukurova'sı diyebiliriz. İnsanları da çalışkan ve üretken. Ciddi bir tarım potansiyeline sahip. Üretim olarak da Türkiye sıralamasının üst segmentlerinde yer aldığını düşünüyorum. Kullandığı alet edevat da bir hayli modern ve son teknolojiye yakın. Ancak okuma ve bu alanda üretme oranı bir hayli düşük.

Çumra Kültür ve Sanat Topluluğu Çumra'nın sahip olduğu maddi zenginliği kültür yönünden de desteklemek ve geliştirmek üzere kuruldu. Kuruluş aşamasında bulunan arkadaşlarla bu açığın olduğunu fark etmiş ve mutlaka kapatılması gerektiğini düşünmüştük. Aradan dört yıl geçti. Bu dönemde her ay çıkardığımız yeni bir sayı ile Çumralı hemşehrilerimizin karşısına çıktık. Ancak okuma alışkanlığı olmayan Çumralılara dokunamadık.

Bizim amacımız üreten Çumralının üretim ve tüketim anında bir kültüre sahip olması, çevreye ve başka canlılara zarar vermeden bu faaliyetleri sürdürebilecek bilince sahip olması idi. Düşünen ve kıyaslayan insandı özlediğimiz. Bunu tam olarak gerçekleştiremesek de yine de bu yolda yürümeye ve mücadele etmeye devam edeceğiz.

Sanat sever ve sanatçıya değer veren bir Çumra idi hayalimiz. Bu konuda da istediğimizi yapamadık. Ancak yılmış ve vazgeçmiş değiliz. Karınca misali hedefimiz ve tarafımız belli. Bu hedefe yürümekten vazgeçmeyi düşünmüyoruz. Mücadele etmeye devam edeceğiz.

Topluluğumuzun kuruluşunu ve ilavemizin ilk çıkış tarihini ilçemizin kuruluş günü olan 26 Haziran'a denk getirmiştik. İlçemiz 99 yaşını bitirdi. Yüz yaşından gün almaya başladı. Daha çok genç bir ilçe. Ve çok hayalleri var. Bu hayallerin yanında idealleri de var. Biz bu hayaller ve idealler gerçekleştirilirken ilçemizin yanında olmaya çalışacağız. Bütün Çumra halkının da bu idealler ve hayallerin peşinde hep birlikte koşmasını sağlamak için elimizden geleni yapacağız.

NİYET HAYIR, AKİBET HAYIR.

YERLİ VE MİLLİ MARKAMIZ: TORKU...

**M. YAVUZ
ÇOLAK**

Bu satırları 14 Mayıs'ta, Dünya Çiftçiler Gününde kaleme almak istedim. Birçok sebebim var bunun için. İstisnalar kaideyi bozmaz; büyük arazisi olan toprak ağası bir kısım hariç, yüzünün güldüğünü, mutlu ve umutlu olduğunu hiç görmediğim çiftçimize vefa borcumu asla ödeyemem ama haklarını teslim etmek için doğruları yazabilirim diye düşünüyorum. Hele ki bu yıl; çiftçimize sahip çıkacaksak eğer lafla değil, hayatlarına dokunarak, umutlarını geleceğe taşıyacak adımlar atarak yanlarında olduğumuzu gösterebiliriz. Bunu kim ya da kimler yapacak dersenez, arife tarif gerekmez der atalar...

Sorunları uzun uzun yazıp kafa şişirmemek lazım, herkesin iyi bildiği, içinde yaşayarak acısını çektiği bir kaos ortamında üretici de tüketici de ufukta beliren endişe bulutlarını dağıtacak umudun peşinde. Kışın karlar, yazın yağmurlar yağsa vız gelirdi bunların çoğu ama 'serçeğe çabık bere' derdi rahmetli dedem, şimdi en küçük sorun bile büyük bereler açıyor üreticinin kara bağrında. Bu yıl çok anormal giden işler var; kuraklığa bir de don olayı eklendi ve aşırı dolu yağışları duyulur oldu etraftan. Taban suları da yarı yolda bırakırsa Allah muhafaza, çiftçimiz çok ama çok tedirgin bu konuda. Ben bu satırları yazarken meteorolojiden önümüzdeki hafta, yani mayısın son günleri yoğun yağışlar olacak müjdesi gelmişti. İnşallah geç olsa da devamı güzel gelsin... Hayvancılık desen, apayrı bir yürek yangısı! Gelene geçene soruyorum vaz geçmiş, tanıdığım birçok Çumralı hemşerim işletmesini kapatmış. Ahırlar, ağıllar boş, meralar öksüz! Büyüme, çoğalmayı beklerken hayvancılık sektöründen çıkışların artması hiç hayra alamet değil! Dışarıdan ithal edilen ürünlerle bu nüfus doyar mı? Et, süt ve ürünlerini tüketmeyen çocuklarımız sağlıklı gelişmez. Zekâsı yetersiz, embesil bir nesil yetiştirmek istemiyorsak çalışıp üretmekten başka yol yok. İthalatla olmaz bu iş, sağlıklı gıdaya erişmek için üreticiyi desteklemek şart oğul şart...

Kahır mektubu gibi bir girizgâh oldu ama ne yapalım biz bu konuları bugün doğru yazmaz isek gelecekte bunları okuyacak nesillerin ders çıkarmasına engel oluruz. Geleceğe meşale yakarak bugünden uyarlamak, eli kalem tutan herkesin görevi olduğuna inanıyorum. Bizim düştüğümüz hatalara onlar düşmesin istiyorsak, bugünü yarınlar için anlatmak lazım...

Bu sayıdaki yazımı, TORKU hakkında düşüncemi dile getirerek üstüme düşeni yaptım diyebilmek için yazıyorum değerli dostlar. Biz bir grup Çumralı bir araya gelip, kültür ve sanat alanında ne yapa biliriz diye istişare ettik yıllar önce. Hedef kitle olarak ilk önce okullarda öğrenci ve öğretmenlerle irtibat kurarak başlarız diye düşünmüştük. Ayrıca sosyal hayatın her yerinde resmi ve sivil toplum kuruluşları ile irtibatlı olur, kamuoyunda dile getirilecek konuları yazılı ve görsel iletişim araçlarına aktarmaya gayret eder, etkinliklerde halkımız ile bütünleşiriz diyerek yola çıkmıştık. Çiftçi, esnaf, sanayici başta olmak üzere memleketimize ve ülke ekonomisine katma değer üreten kuruluşlarımızın başarı ve kuruluş öykülerini, sıkıntı ve problemlerini gerekli mecralarda dile getiren yazılar, şiirler, besteler üreten sanat camiamızla destek oluruz sanıyorduk! Başarılı, önder insanlarımızı tanıtır, onore etmek için elimizden geleni yaparken; tarihi eserlerimizi, turizme kazandırılacak değerlerimizi gündeme taşıyalım isterdik. Bunların çoğunu gerçekleştiremedik. Bugün Çumra deyince ilk akla gelen, gelmesi gereken Çatalhöyükümüz var, sonra Torkumuz var. Çarşamba Çayının ilginç öyküsü var. Bu konu başlıklarının zaman zaman bir kısmını yazmış olsak ta TORKU hakkında bugüne kadar bir Çumralı duruşu ve bilinciyle sahip çıktık diyemiyorum. Bunun çeşitli sebepleri vardır; biz Torkunun yönetim kadrosu tarafından fark edilmemiş

isek bugüne kadar, kusurlu aramıyorum ama bizim de eksiklerimiz vardır diye düşünüyorum. Grubumuz adına bağlayıcı bir söz söylemek değil amacım, kendi düşüncelerimi ifade etmek için bir ışık yakıp başlangıç yapayım, fark ediliriz belki diye yazmak istedim. Kültür Sanat Ailesi bugüne kadar A'dan Z'ye Çumra ile ilgili konuların yer aldığı dört kitap ve bir şiir antolojisi üretti, beşinci kitapta Torkumuzun da yer alması için çorbada tuzum bulunsun istiyorum...

Bir cümle, iki kelime ile TORKU nedir deseler 'EKMEK KAPISI' derdim herhalde. Taa yıllar önce Çoban Yıldızı olarak ufkuma doğduğundan beri takip ettiğim, zaman zaman yazılarıma naksettiğim hem ekmek hem umut kapısı. 1978'den 2000 yılına kadar ilçe tarım teşkilatında veteriner sağlık teknisyeni olarak görev yaptığım 22 sene boyunca her köy ve kasabamıza defalarca gittim. Çiftçilerimizin arasında geçti ömrümüz. Onların her türlü derdini tasasını en iyi bilenlerden biriyimdir. Şeker fabrikası kampüsünün olduğu yerde eskiden Güvercinlik ve Ürünli ortak meralarında koyun ağılları, çardaklar yer alırdı. Koyun sürüsü otlatan çobanlarla çok koruyucu aşılama çalışmaları yaptık oralarda. Deselerdi ki bana, buraya gün gelecek ülkenin en büyük, dünyanın en modern şeker fabrikası ile birlikte sistemi tamamlayan tesisler kurulacak, aklından zoru var herhalde derdim. Hayaldi gerçek oldu ve bugün en az yüz binlerle ifade edilebilecek insanımız için iş, aş üretilen bir üs konumundadır. Hayallere bile sığmayan devasa bir projenin vücuda getirilmesi için ömrünü harcayan kurucu Başkan Recep Konuk ile birlikte nice görünmez kahramanlarımız var. Hepsine minnet ve şükran duygularıyla, ömrüm oldukça dua edeceğimi söylüyorum buradan. Aynı şekilde bugün de gecesini gündüzüne katan Ramazan Erkoymuncu başkan ve onun şahsında tüm TORKU ailesi de dahildir dileğimiz ve dualarımıza. Keza ülkemizin en kalabalık çiftçi ailesini meydana getiren Panko Birlik üyesi cefakâr çiftçi kardeşlerimiz de aynı potanın içindedir. Sayısını bilmediğim tesisleri ile, her evde sofraları süsleyen gönül rahatlığıyla tüketilen sağlıklı gıda ürünleriyle, insanı ve doğayı önceleyen plan ve projeleriyle, kurdun kuşun yuvası ağaçlandırma sahalarıyla TORKU bir hayat pınarıdır de-

rini bilene. Biz tarımın başkenti diye anılır olduysak, aslan payı hiç şüphesiz yerli ve milli markamıza aittir. Üreticinin can suyu olarak hep yanı başında durmakla kalmayıp, tesisler kurduğu her yerde işsiz insan bırakmayan kutsal bir kuruma sahip olmak ne büyük bir gurur. Allah sonsuza kadar bu gurur abidesi fabrikaların bacasını tüttürmeyi, tepesinde bayrağımızı dalgalandırmayı nasip eder inşallah. Ne zaman Torku hakkında olumsuz bir söz işitem sıkıntı basar beni, bugün Çumra'da hemen her haneden en az bir kişinin ya işi ya rızık kapısı bu kuruma çıkar. O kapının kapanması demek, yaşam pınarımızın kuruması anlamına gelir. Gıda, tarım ve enerji sektöründe ayakta kalmak, rakiplerle ve sorunlarla baş etmek hiç kolay değil, sürdürülebilir tarımın adeta mucizelere bağlı olduğu zor zamanlardan geçiyoruz. Çiftçimiz tohum, gübre, mazot, avans ve kredi destekleriyle ayakta durabiliyorsa bunu en çok mensubu olduğu ocağa borçludur. Bir zamanlar büyükçe bir köyü andıran memleketim Çumra'nın çehresini değiştiren bu ocağın bacası asla sönmemelidir, tarımın sanayi ile entegrasyonu sürmelidir. Organize sanayi yatırımları için geleceğin yıldız adayı Çumra'nın hakettiği değere ulaşması, lokomotif görevi yapan Torkumuz sayesinde başarılabılır kanaatindeyim. Tarım ve hayvancılıktan ürettiklerimizin işlenmiş ve paketlenmiş gıdalara dönüşeceği bir sanayi kentine doğru gidecektir ilçemiz diye hayaller kuruyorum. Ciddi nüfus artışı olacak bölgemizde her türlü alt yapıyla birlikte geleceğe iyi hazırlanmak gerek. Bunları planlayacak toplum önderi donanımlı yöneticilere çok iş düşecek. Geleceğimizi planlayacak adamları, yetenekli gençlerimizi yetiştirmek için de çok kıymetli bir ocak gibidir böyle kurumlar aslında. Bir okul gibi, ileride üretime katılacak hem yönetici hem kalifiye elemanlar böyle iş ocaklarında pişerek iş dünyasına kazandırılabilir. Çıktısı sadece gıda değil; insan kaynaklarından eleman ihraç eden bir firma olarak, referansında TORKU yazan yetişmiş insanlar öncelikli olacaktır. Çünkü gıda sektörü, önemi her geçen gün artan stratejik bir alana döndü. Görünen köy kılavuz istemez duruma doğru giden sıkıntıları var yaşlı ve yorgun dünyamızın. Her zaman söylüyor ve yazıyorum; gün ge-

lecek hiç bir bedelle gıdayı isteyen istediği kadar alamayacak! En stratejik silah gıda olacak belki de! Bu öyle boş bir iddia değildir diye düşünüyorum. Olmaz, olamaz demeyin, toprağın suyun değerini bilin. Tarım arazilerini koruyun ve çok para veriyorlar diye asla yabancılara satmayın. Bu vasiyet gibi sözleri nice büyüklerimizden defalarca işittim, ben de altına imza attığım bu dileği yazıyorum gelecek nesillere de mesaj olsun diye. Yıllar önce tüm dünyanın tanıdığı, emtia gurusu olarak tanınan ünlü yatırım ve finans uzmanı Jim Rogers'in bir öngörüsü; "Gelecekte Lamborginilere bankacılar borsacılar değil, çiftçiler binecek. Toprağa yatırım yapın" dediğinde bu sorunlar zuhur etmemişti daha. Alay edenler, gelecek hakkında komplo teorisi kuruyor diyerek eleştirenler olsa da öngörüsü fazlasıyla çıkacak gibi hissediyorum. Torkumuzun önemini

daha iyi anlatacak örnek var mı bilmiyorum ama atadan kalmış en değerli miras gibi sahip çıkmamız gerekiyor...

Tüm üreticilerimizin dünya çiftçiler günü kutlu olsun. Sizin değerinizi en iyi bilen ve her atmosferde hakkınızı teslim eden Gazi Paşamızın sözleriyle bitiriyorum...

"Milli ekonominin temeli ziraattır."

"Kılıç ve saban; bu iki fatihten birincisi, daima ikincisine mağlup olmuştur"

"Köylü, bu milletin efendisidir."

"Çalışmadan, yorulmadan ve üretmeden, rahat yaşamak isteyen toplumlar; evvela haysiyetlerini, sonra hürriyetlerini, daha sonra da istiklal ve istikballerini kaybetmeye mahkumdurlar"

Mustafa Kemal Atatürk ve şahsında Türk tarımına emeği geçenleri minnet ve şükranla yâd ediyorum. Ruhları şad olsun...

ANNE

Kayıyorum anne ellerinden
Bilmiyorum ne oluyor bana?
Hayat mı beni yoruyor bu yaşımda.
Yoksa ben mi hayatı
Anlamadım ki anne...

İyiyim ben ama gerçekten iyiyim
Kötü de olsam iyiyim ben...
Artık umursamıyorum anne,
Zaten hayat çok kısa değil mi...
Bunu biliyorum

Gözlerinin önünde kötü olmam
Seni kırıyor mu annee?
İçine atman canını çok yakıyor mu anne...
Sen hem ağıldın hem çay demlerdin
O derdinle sıkıntınla ayakta olursun

Anne bir şey deyim mi ben çay demlemeyi
"Senden öğrendim..."
Her şeyi iyim deyip geçmeyi senden!
Yüreğin acırken gülmeyi senden!
Ben gülerken ağlamayı senden öğrendim...

Sevdim kadar sevdim anne...
Acıttıkları kadar acıtmadım ama,
Kırdım anne yeri geldi herkesi...
Ama benim gibi paramparça edemedim...

Her şey kötü çıkınca;
Ne istersen alacağız diyorlar ya anne,

DİLEK KARATAŞ

Ben hiç istemiyorum ki.
Ama ila sorarsanız sağlığını
Geri iste bilir miyim anne...

Anne hani sana sormuştum;
Ben neden bunlardan yiyeceğim diye,
Anne şimdide soruyorum o zaman;
Canını çok acıtmış mıydım bu sözümle...

Anne bana iyi misin diyorlar
Bende her defasında aynı yalanı diyorum
İyiyim, ben her zaman çok iyiyim...
Bir şeyin var mı demiyorlar
Gördüklerini diyorlar bana.

Ben kimseye bir şey anlatmam çünkü;
Anlatsam da anlamazlar ki anne
Ben anlatıyorum onlar geçecek boş ver
Demeyi dertleşmek sanıyor
Ben zaten biliyorum ki bunları.
Kimse bir sen edemez be anne...

Ben iyiyim kötü de olsam iyiyim...

EKRAN OKUMA

Günümüzde hızla gelişen bilim ve teknoloji eğitim alanını doğrudan etkilemekte ve önemli değişikliklere neden olmaktadır. Eskiden kitap, dergi gibi basılı ürünlerin kullanıldığı okullarda artık bilgisayar, televizyon, video gibi teknolojik araçlar ön plana çıkmaktadır. Özellikle bilgi iletişim teknolojileri, bilgiyi araştırma, paylaşma ve öğrenmeye büyük katkı sağlamaktadır. Bu durum çoğu kişiyi basılı ürünler yerine elektronik araçlara yöneltebilmekte, yeni bilgileri ekrandan okuyarak öğrenmelerini getirmektedir. Böylece basılı ürünlere dayalı geliştirilen okuma becerileri değişmekte, yerini ekran okuma ve ekranik düşünme almaktadır. Ekran okuma, güncel bilgilere ulaşmak, yenilikleri izlemek, kendini geliştirmek ve öğrenmeyi sürdürmek isteyen bireylerin tercihi olmaktadır. Okullarda hızla yayılmakta, öğrencilerin dil, zihinsel, duygusal ve sosyal yönden gelişimini etkilemektedir.

Ekran Okuma Nedir?

Ekran okuma bilgisayar, cep telefonu, tablet, TV gibi araçların ekranından okumaya denilmektedir. Bireyin ekrandaki bilgilerden anlamlar oluşturduğu ve zihnine yerleştirdiği aktif bir süreçtir. Bu süreç görme, anlama, zihinde yapılandırma gibi göz ve zihnimizin çeşitli işlemlerinden oluşmaktadır. Ekranda metin sunumu, sayfa düzeni, yazı türü gibi öğeler okuma süreçlerini etkilemektedir. Ekran okumanın bazı özellikleri şöyledir:

*Ekranda sayfalar aşağı-yukarı hareket etmekte, okuyucunun gözleri soldan sağa yatay gidip gelmektedir. Dikey hareket eden metni yatay okumaya çalışmak göz hareketleri, okuma teknikleri ve zihinsel işlemleri güçleştirmektedir.

*Ekranda sayfalar yukarıdan aşağıya inmekte, sürekli değişmekte, ekran penceresinden sayfanın yarısı görünmektedir. Bu durum metnin başlık, alt başlık ve yan başlıklarını izlemeyi, ayrıca metin yapısını keşfetmeyi ve tanımayı zorlaştırmaktadır.

*Ekran metninin parça parça görünmesi metindeki bilgileri birleştirmeyi ve anlamayı güçleştirmektedir. Zihnimiz ekrandan görülen bölümlerle kaybolan bölümlerdeki bilgileri birleştirmek ve anlamak için daha fazla çalışmaktadır. Bunun için üst düzey dikkat, anlama, hatırlama gibi becerileri ge-

PROF. DR. FİRDEVS GÜNEŞ

liştirmek zorunlu olmaktadır.

*Ekranda çeşitli metin tipleriyle zengin bilgiler sunulmaktadır. Hiper metinler, resimler, sesler, canlandırmalar, göz ve kulağa yönelik öğeler vb. Bunları ekran hızında işleyecek esnek ve üst düzey bir zihin yapısı gerekmektedir.

*Ekrandan bilgilendirici türde kısa metinleri okumak kolaydır. Ancak uzun metinleri okumak, özellikle öykü ve romanları okumak güç olmaktadır. Bunun yanında uzun tablo ve şiiirleri okumak, metinler arası karşılaştırma yapmak da zor olmaktadır.

Bu tür zorluklara rağmen ekran okuma öğrenci ve yetişkinlerde hızla yayılmaktadır. Günümüz araştırmaları genç okuyucuların %47' sinin bilgisayar, %32' sinin tablet, %21' inin iPhone ve diğer telefon ekranlarından okuduğunu ortaya koymaktadır. Fransa'da yapılan araştırmalar 15-24 yaşındaki gençlerin her gün 3,5 saat TV ya da bilgisayar karşısında oldukları, kâğıt kitaba sadece 10 dakika vakit ayırdıklarını göstermektedir. Benzer durumlar ülkemizde de görülmektedir. Gençler ekran karşısında kitaba göre 24 kat daha fazla zaman geçirmektedir. Diğer taraftan kâğıt kitap giderek yok olmaktadır. Bu durum "**Kâğıt kitap Öldü.**" şeklinde açıklanmaktadır. Fransa Ulusal Kitap Merkezi Başkanı Benoît Yvert, 20 Ekim 2007 günü yaptığı konuşmasında 2010 yılını kâğıt kitabın ölüm yılı olarak açıkladı (Yvert, 2007). Artık dünyamızda kâğıt kitabın basımı, dağıtımı ve kullanımı giderek azalmaktadır. Kâğıt kitap okuma yerini ekran okumaya bırakmaktadır. Özellikle çocuk ve gençlerde ekran okuma alışkanlığı hızla yayılmaktadır. Bu iki okuma arasında dikkat, anlama, hatırlama ve zihinsel beceriler yönüyle önemli farklar vardır.

Dikkat Becerileri: Okuma sürecinde zihin enerjisinin bir konuya yönlendirilerek, bilgi, duygu ve düşüncelerin o konu üzerinde odaklanmasına dikkat denilmektedir. Okuma işlem ve süreç için çok gerekli olan bu beceri çeşitli çalışmalarla geliştirilmektedir. Basılı ürünlerde genellikle tek yönlü,

uzun süreli, aktifve istekli dikkat geliştirilmektedir. Ekran okumada klavye, fare, bilgisayarın tuşları, imleç, metni hareket ettirme gibi nedenlerle okuma süreci sık sık kesilmekte, böylece bölünen, seçici, yoğun ve çok yönlü dikkat söz konusu olmaktadır. Ayrıca ekranda çoklu metin, resim, ses, göz ve kulağa yönelik öğelerle okuyucuya zengin bilgiler sunulmaktadır. Bunları okumak ve anlamak, çok yönlü, yoğun ve üst düzey dikkat becerilerini gerektirmektedir. Bir başka ifadeyle ekran metinlerini hızlı, seri ve kısa aralıklarla okumaya uygun dikkat becerilerine ihtiyaç duyulmaktadır.

Anlama Becerileri: Kâğıt okumada, metnin genel yapısını ve görselleri izleme, başlık ve alt başlıklara göz atma, metnin tamamını görme ve içeriğini tahmin etme kolay olmaktadır. Oysa ekran metinleri hareketli ve değişkendir. Okuma sırasında ekran penceresinden metnin belirli yerleri görünürken diğer yerleri göz önünden kaybolmaktadır. Ekran metinlerinin bu özellikleri, tam okumayı güçleştirmekte ve anlama becerilerini etkilemektedir. Ekranda sayfanın tamamı görülmediğinden sayfadaki başlık, alt başlık ve yan başlıkları izlemek güç olmaktadır. Sayfaların sürekli hareket etmesi, sayfa başı ve sonunun peş peşe gelmesi, sayfadaki bilgilerin düzenini ve sayfa yapısını keşfetmeyi zorlaştırmaktadır. Sayfalar okuyucunun önüne parça parça geldiğinden ekranda görülen yerlerle ekrandan kaybolan yerlerdeki bilgileri zihinde birleştirmek ve anlam zincirini izlemek zor olmaktadır. Parçalı anlama söz konusudur. Bunun için üst düzey dikkat, hatırlama, karşılaştırma, düşünme, birleştirme ve anlama becerileri gerekli olmaktadır. Bu becerileri geliştiremeyen okuyucu ekran sayfalarının ayrıntıları içinde kaybolmaktadır. Araştırmalar ekran okumada anlama düzeyinin daha düşük olduğunu göstermektedir.

Zihinsel Beceriler: Thierry Baccino'ya göre ekran okuma zihinsel işlem, süreç ve becerileri olumlu etkilemekte ve geliştirmektedir. Ekran okuma sırasında bir sayfadan diğerine gitme, ekrandaki bağlantıları izleme, bir tıklama ile resim ve yazıları büyütmeye, hareketlendirme, renklendirme gibi durumlar zihinsel becerileri geliştirici olmaktadır. Ayrıca ekran okuma beynimizi üst düzeyde harekete geçirmektedir. Örneğin ekran okumada sadece bir kelimeyi tanıma işlemi beynimizdeki 6 bölgeyi peş peşe harekete geçirmektedir. Bu durum cümle ve metinleri okumada daha da artmaktadır. Ekran okuma beynimizdeki çoğu bölgeyi harekete

geçirmektedir. Kâğıttan okuma düzenli ve sistemli bir zihin yapısı oluşturmaya katkı sağlamaktadır. Bilgiyi zihinde yapılandırma sistemli, düzenli ve daha kolay olmaktadır. Ancak ekran okumada bilgiyi zihne yerleştirme karmaşık ve düzensiz olmaktadır. Kâğıt okumada bilgiler belirli bir hızda ilerler ve okuyucu buna aşamalı bir şekilde uyum sağlar. Ekran okumada bilgi değişimi çok hızlı olmakta, yeni bilgilere hızlı uyum sağlamayı gerektirmektedir. Ayrıca etkileşimli bir okumada okunan yazı hakkında başka okuyucuların yorumlarını da okumak ve düşüncelerini öğrenmek mümkün olmaktadır. Bu durum yeni bilgi ve düşüncelerle etkileşmeyi sağlamakta, bireyin çok yönlü düşüncesini kolaylaştırmaktadır.

Düşünme Becerileri: Ekran okuma beynimizin çeşitli bölgelerini harekete geçirmekte, dikkat etme, karmaşık düşünceleri izleme, kontrol etme, hızlı karar verme gibi süreç ve becerileri geliştirmektedir. Bu durum düşünme biçimini etkilemekte ve "ekranik düşünme" biçiminin gelişmesine neden olmaktadır. Bu düşünmeyle birlikte öğrencilerin zihin yapısı da değişmektedir. Cerquiglini'ye göre ekran okuma düşünme biçimini değiştirmekte, basılı ürünlerle geliştirilen düşünme biçimi hızla yok olmaktadır. Ekranik düşünme, çok değişken, çok hareketli, çok yönlü ve karmaşık, aynı zamanda dağınık bir düşünme biçimidir. Gelecekte ekranik düşünmenin çoğu kişide oluşacağı, sistemli ve derin düşünmenin giderek azalacağı iddia edilmektedir.

Hatırlama: Basılı metinlerde yazılar sabit, kesin ve hareketsizdir. Bu yapı okumanın temelinde yer alan bilgiyi sayfadaki yerine göre kodlama işlemini kolaylaştırmaktadır. Çoğu okuyucu basılı metinleri okurken bilgileri sayfadaki bulundukları yere göre zihnine yerleştirir. Hatırlama sürecinde ise okuyucu bilgileri sayfadaki yerine göre hatırlar. Öğrenciler sınavlarda sayfanın yerine göre bilgiyi hatırlamaya çalışır. Bu durum bilgileri öğrenme, hatırlama ve zihinde düzenleme işlemlerinde okuyucuya kolaylık sağlar. Oysa ekran metinlerinde bilginin yerini hatırlamak ve bulmak çok zordur. Çünkü metinler ekranda sürekli gidip gelmektedir. Ekran okumada bilgiyi sayfadaki yerine göre kodlama, zihne yerleştirme ve hatırlama çok güç olmaktadır (Colombain, 2009).

Yöntem ve Teknikler: Kâğıt ve ekran okumada aynı yöntem ve teknikleri kullanmak zordur. Kâğıt kitabın statik ve sabit bir sunumu vardır. Oysa ekran daha di-

namik bir sunuma sahiptir. Kâğıt kitaptan okumada ilk sayfadan başlanmakta, sayfa sayfa ilerlenmekte, tam ve derinlemesine okunmaktadır. Ekran okumada ise bilgiyi hızlı alma amaçlı seçmeli okuma, atlayarak okuma yöntemi kullanılmaktadır. Ayrıca ekran okumada okuyucunun dikkati renk, çizgi, imleç, fare vb. nedenlerle sık sık bozulmaktadır. Ekrandan uzun metinleri, uzun öykü ve romanları okumak, uzun tablo ve grafikleri izlemek güçtür. Metinler arası karşılaştırma yapmak, tam ve derinlemesine okumak, satırların altını çizerek, sayfaları karşılaştırarak okumak zordur. Başlık ve alt başlıkları izlemek, metin yapısını keşfetmek güçtür. Buna karşılık bilgilendirici türde kısa metinleri okumak çok kolaydır.

Okuma Hızı: Kâğıt ve ekran okuma hızı arasında fark var mıdır? Bu durumu saptamak için 1980' li yıllardan bu yana çeşitli araştırmalar yapılmaktadır. İlk araştırmalar ekran okumanın oldukça yavaş olduğunu göstermektedir. Baccino ve Nielsen tarafından 1997 yılında yapılan çalışmalarda ise ekran okuma kâğıttan okumaya göre %25 oranında daha yavaş olduğu belirlenmiştir. Yani araştırmalarda, kâğıttan okuma hızının ekran okumaya göre üç kat daha hızlı olduğu ortaya çıkmıştır. Bu durum iki nedenle açıklanmıştır. Birincisi ekran metinlerinin dikey hareket etmesi okuyucunun yatay gidip gelen göz hareketlerini etkilemekte ve okuma hızını düşürmektedir. İkincisi ekrandan parça parça alınan bilgilerin anlama düzeyini düşürmesi ve okuyucunun ilerlemesini engellemesidir (Baccino, 2009).

Yorgunluk: Ekran okumada ekran yüzeyinin ışığı yansıtması, sürekli parıltıların olması, gözün seçerek okuması, zihnin parça parça bilgileri birleştirilmesi gibi nedenler, göz ve zihni yormakta, giderek genel bir yorgunluğa neden olmaktadır. Ekran başında oturuş biçiminin uygun olmaması da beden yorgunluğu artırmaktadır. Görsel, zihinsel ve bedensel yorgunluk açısından ekran okuma ilkökul öğrencilerine uzun süreli önerilmemektedir. Ekran okuma alışkanlığını kolaylaştırmak için metinlere ve ortama dikkat edilmelidir.

Okuma Kültürü: Kâğıt okumada uzun yıllar basılı ürünlerle oluşturulan bir kültür oluşmuştu. "Dünyayı yöneten, kalem, mürekkep ve kâğıttır." anlayışı yaygındı. Kitap otorite olarak kabul ediliyor ve üst düzeyde saygı gösteriliyordu. Kitaplarda yazılan bütün bilgiler doğru kabul ediliyor aynen uygulanıyordu. Oysa bilgisayar dünyasında okuma kültürü artık eskiden olduğu gibi kâ-

ğıt kitaba dayalı değildir. Eskiden bu yana otorite olarak kabul edilen kitaba saygı azalmaktadır. Çünkü kâğıt kitapta yazılı bilgiler hızla değişmekte, bu durum kitabın kısa sürede değerini yitirmesine neden olmaktadır. İçindeki bilgilerin eskimesi kitabın rafa kaldırılmasını getirmektedir. Ekran okumada ise en son bilgilere ulaşmakta ve tercih nedeni olmaktadır. Ayrıca ekranda sunulan resim, video, metin ve dokümanlarla çok yönlü, çok dilli ve çok kültürlü bir etkileşim söz konusudur. Ekran okuma ile yeni bir kültür yani ekran kültürü oluşmaktadır.

Ortam Boyutu: Ekran okumada ortam ve okuma duruşu da değişmektedir. Okuma ortamını iyi düzenlemek gerekir. Kâğıt kitapta dik duruş yerine çoğu zaman kitabın üzerine eğilerek okuyoruz. Bilgisayar ekranı karşısında ise dik bir pozisyonunda okuyoruz. Ancak bu duruşun ergonomi açısından uygun olması için bilgisayar ekranının çok iyi yerleştirilmesi gerekir. Okuma ortamında ışık düzeni de önemli olmaktadır. Işığın yetersiz olması gözleri yormakta ve bazı göz hastalıklarına neden olmaktadır. Ekranın renk ve parlaklık ayarına dikkat edilmelidir. Ekranın parlaklık derecesi düşürülerek göze gelen ışık azaltılmalıdır. Ekran okumada gözler sık sık kırptırılmalıdır. Bu işlem gözlerin kurumasını ve çabuk yorulmasını önleyici olmaktadır. Okumaya 10-20 dakikalık aralar verilerek gözler dinlendirilmeli, lens veya gözlüklerin bakımı iyi yapılmalı ve temizlenmelidir (Güneş,2009).

Sonuç: Ekran okuma ile basılı ürünler dünyasından dijital bir dünyaya geçilmektedir. Yani 19. yüzyılın geleneksel dünyasından 21. yüzyılın bilgi dünyasına, elektronik ve dijital dünyaya geçilmektedir. Bu dünyada bilgiyi seçme, kişileştirme, üst düzeyde yararlanma ve etkileşimsel okuma öne çıkmaktadır. Böyle bir dünyada ülkemizin hızla ilerlemesi, okuyan, düşünen, anlayan, sorgulayan ve sorun çözen bireyler yetiştirilmesine bağlı bulunmaktadır. Bu süreçte bilgi teknolojilerini kullanma, ekran ve e-kitap okuma çok önem taşımaktadır. Basılı ürünleri okuma öğretimi kadar ekran ve e-kitap okuma öğretimine de önem verilmeli, gerekli çalışmalar yapılmalı, geleceğin daha karmaşık teknolojilerine hazırlıklı okuyucular yetiştirilmelidir.

Kaynak: Güneş, F. (2016). Kâğıttan Ekran Okuma Alanındaki Gelişmeler, Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 5(1), Şubat, 1-18, Bartın.

NİYAZI YILMAZI DA KAYBETTİK

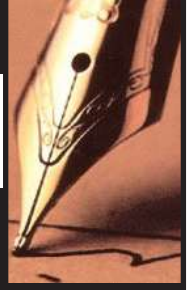
Niyazi YILMAZ (1941-2025)

Çumra İçesi Arıkören Köyünde doğdu. Babasının ismi Mehmet Ali, annesinin ismi Ayşe'dir. Küçük yaşta babasını kaybetmiştir. Nüfus kaydında doğum tarihi 1 Mayıs 1944 tarihi görünmesine karşın kendisi 1941 doğumlu olduğunu hatırlatır.

İlkokul eğitimini Konya'da tamamladı, ilkokuldan sonra Konya Karma Ortaokulu'na devam ederek buradan mezun oldu. Daha sonra Konya Erkek Sanat Enstitüsü Elektrik Bölümüne kayıt yaptırdı. 15 Ekim 1960 tarihinde iyi dereceyle "Elektrikçi" unvanı ile bu okuldan mezun oldu. Lise eğitimi sonunda askerlik ödevini 1963 yılında Manisa'nın Selendi Kazası Köleköy adlı köyde 64. Dönem yedek subay öğretmen (ilkokul öğretmeni) olarak tamamladı.

Yılmaz'ın meslek hayatı elektrikçilik ve ikinci bir iş olarak çiftçilikten ibarettir. Elektrikçi olarak ilk önce Konya Belediye'sinde işe girmiş, daha sonra Çumra'ya taşınmış, elektriğin yeni yaygınlaştığı taşrada serbest mesleği tercih etmiştir. 29 Haziran 1966 tarihinde elektrik tesisat işlerini yapmak üzere ikinci sınıf yetki belgesi ile yetkilendirilmiştir. Meslek unvanı "Elektrikçi" olarak 1 Ocak 1967 tarihinde vergi mükellefi oldu. Çumra Ticaret ve Sanayi Odası'na 5 Aralık 1975 tarihinde kayıt olmuştur. Daha sonra 15 Eylül 1981 tarihinde Bağ-Kur'a kayıt olmuştur. Çumra Esnaf ve Küçük Sanatkârlar

ÇUMRA KÜLTÜR VE SANAT TOPLULUĞU

Derneğine 23 Mart 1984 tarihinde üye oldu. Derneğin 93 sicil numaralı üyeleri arasındaydı. 27 Nisan 1987 tarihinde 3308 sayılı Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu'nun 1/b-2 maddesindeki şartları taşıdığı için Ustalık Belgesi aldı. Daha sonra 12 Şubat 1988 tarihinde Usta Öğretici Belgesi de almıştır.

15 Eylül 1962 tarihinde Saniye Hanım ile evlendi. Nazlı Rânâ (1963), Ayşegül (1965), Mehmet Serhat (1966) ve Ahmet Serdar (1972) olmak üzere bu evlilikten dört çocuğu oldu. Dr. Nazlı Rânâ Gürel son olarak Bolu İzzet Baysal Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde görev yaparak buradan emekli oldu. Eşi Doç. Dr. Zeki Gürel Kastamonu Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde görev yapmaktadır. İngilizce öğretmenleri olarak daha önce Millî Eğitim Bakanlığı'nda görev yapmış olan Ayşegül Yılmaz yurtdışına yerleşti. Pedagoji tahsili yaptı, halen Almanya'da pedagoğ olarak görev yapmaktadır. Prof. Dr. Mehmet Serhat Yılmaz Kastamonu Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Tarih Bölümü öğretim üyesidir.

Ahmet Serdar ise Arıkören Belediyesi'nde görev yaparken elim bir trafik kazası sonucu 8 Mart 2001 tarihinde vefat etmiştir. Doğan Uysal'ın Belediye Başkanı olduğu dönemde Arıkören Beldesi'nde merhum Ahmet Serdar Yılmaz adına Doç. Dr. Zeki Gürel tarafından bir kütüphane kurulmuştur. Usta öğretici olan ve Terzi Saniye olarak bilinen Saniye Yılmaz erken bir zamanda 12 Mart 1987 tarihinde vefat etmiştir.

Niyazi Yılmaz'ın siyasi hayatı Ülkücü çizgide ve Milliyetçi Hareket Partisi çatısı altında devam etmiş, ömrünün sonuna kadar da milliyetçi camia içerisinde bulunmuş, ağabeylik yapmıştır. 9 Şubat 1969 tarihinde Alparslan Türkeş liderliğinde kurulan Milliyetçi Hareket Partisi'nin teşkilatlanma sürecinde Konya'da görev almıştır. Çumra Büyük Ülkü Derneğinin ve MHP'nin Çumra'da ilk teşkilatlanmasından itibaren 12 Eylül 1980 tarihine kadar MHP Çumra İlçe Başkanı olarak görev yapmıştır. MHP üyesi olan Yılmaz, uzun yıllar Çumra Belediye Meclis Üyeliği, İl Kurultay Delegeliği, Arıkören Kasabası MHP Belediye Meclis üyeliği görevlerinde bulunmuş ve inandığı Türk milliyetçiliği davasına bir ömür hizmet etmiştir. MHP adayı olarak 25 yaşında seçilmiş ve 1977-1980 yılları arasında görev yapmış olan merhum Hikmet Berberoğlu'nun belediye başkanlığı döneminde Belediye Meclis Üyesi ve belediye başkan yardımcısı olarak da görev yapmıştır. Bu görevi 12.09.1980 tarih-

li İkinci Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığının emri ile belediye meclislerinin feshedilmesi üzerine sonlandırılmıştır. Yılmaz, cemiyet hayatının içinde ve toplumla iletişimi güçlü bir şahsiyetti. Sivil toplum faaliyetlerine, siyasal ve kültürel etkinliklere mümkün mer-tebe katılan birisiydi. Konya ve Civarı Pancar Ekicileri İstihsâl Kooperatifi ortaklarındandı. Arıkören Sulama Kooperatifi, Ziraat Odaları Birliği Çumra Ziraat Odası üyesiydi. 1981 yılından itibaren Çumra Avcılık ve Atıcılık Derneği'nin de 79 numaralı kayıtlı üyesiydi.

İlk eşi Saniye Yılmaz'ın vefatı ve çocuklarının tahsillerini tamamlamalarından sonra Arıkören Köyü'ne yerleşti. İkinci eşi Nazmiye Yılmaz ile 21 Kasım 1990 tarihinde evlendi, Nazmiye Hanım, 2001 yılında vefatın etti. Arıkören Sulama Kooperatifi'nde sulama kuyuları elektrik işlerinden mesul olarak bir müddet görev yaptı. Son çalışma adresi olan Arıkören Sulama Kooperatifinden emekli oldu. 14 Nisan 2006 tarihinde Alime Yılmaz ile evlendi. 2018 yılında tekrar Çumra'ya yerleşti, köydeki ikametgahına yaz aylarında gitmekteydi. 2023 yılında denge sorununa bağlı düşme ve bu duruma bağlı rahatsızlıklar geçirdi. 2025 yılı şubat ayından itibaren oğlu ve kızının ikamet ettiği Kastamonu'da bulunuyordu. Yılmaz, Kurban Bayramının birinci günü gecesi olan 6 Haziran 2025 tarihinde Kastamonu'da vefat etmiştir. Merhum Niyazi Yılmaz Arıkören Mezarlığı'nda metfundur.

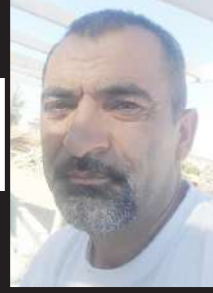
NE OLUYORSA

Gözüm kararıyor başım dönüyor
Sen yokken oluyor ne oluyorsa
Bedenim üşüyor ayak yanıyor
Sen yokken oluyor ne oluyorsa

Düşecek gibiyim oturup kalksam
Terliyorum eğer su çıkar sıksan
Nefesim daralır içime çeksem
Sen yokken oluyor ne oluyorsa

Dizlerim uyuşur çömlsem yere
Dudakta ağzımda hep yara bere
Doktor ilaç yazdı günde üç kere
Sen yokken oluyor ne oluyorsa

AHMET GÖK

Uyku mu, unuttu onu da gözler
Sırtımda ağrı var ciğerim sızlar
Koltuğa başıma koyduğum bezler
Sen yokken oluyor ne oluyorsa

Yatarım gaipten sesler duyarım
Bozuldu düzene girmez ayarım
Gök Ahmet bilmez mi sanırsın yârım
Sen yokken oluyor ne oluyorsa

ÇUMRALI BİR ŞAİR: ALİ ULVİ ŞAHİN

Sevgili okuyucular;
Bu kez sizlere mümbit Çumra'nın değerli bir evladını tanıtmaya çalışacağım. 2015 yılında vefat eden kültür ve sanat adamı, şair, emekli öğretmen Ali Ulvi Şahin'i sizler için hazırladım. Kitabını didik didik ederek, fikirlerini ve hislerini sizlere aktarmaya gayret ettim.

Şairin tek şiir kitabı vardır; DAMLA DAMLA. Daha fazlasına ömrü vefa etmemiş zaten. Nereden bilecekti ki kitabı çıktıktan sonra hemen Rabbül âlemine koşacağını!

DAMLA DAMLA

Yazarı: Ali Ulvi Şahin

Basımevi: Sahil Kitapevi, Antalya – Kasım 2013

Türü: Şiir

Fiziksel Özellikleri: Küçük boy karton kapaklı kitap. 13,5 x 19,5 cm. 160 sayfa.

Dil ve üslup Özellikleri: Şairin kullandığı dil sade ve akıcıdır. Sanatlı bir anlatımı yoktur. Köy hayatını ve içinden çıktığı cemiyetin yaşantısını, aşkını, sevdasını anlatan coşkulu bir anlatımı vardır. Şiirlerini çoğunlukla hece vezniyle yazmıştır. Bunun yanında serbest vezinle yazdığı lirik şiirleri de vardır. Yine hece vezniyle yazdığı her biri kendi arasında kafiyeli mesnevi tarzında köy yaşantısını ve köydeki insanları ve uğraşlarını konu alan beyit halinde yazılmış şiirleri de mevcuttur.

Kitapta, Editör Gonca Aydemir'in sunuş ve Emekli Hâkim Alb. Ahmet Şahin'in "Öndeysi" yazısından sonra Çumra Milli Eğitim Müdürü Kemal Erdiç'in Çumra İstasyonunda 1970'lerde kavun satışıyla ve yüklemesini vs. konu alan bir metin yer alıyor. Emekli Öğretmen Halil İbrahim Çiçek, bir şiirle kitabını eşe dosta tanıtıyor ve Ali Ulvi Şahin'e başarılar diliyor.

İlk Şiiri: Dua

Bu gece kandil,

Duacı her dil, Dilekler kabul, Olur inşallah,

Son Şiiri: Söyleme Sus

Bir elde silgi

ANUŞ GÖKCE

Birinde kalem
Yaz, tekrar yaz!
Ve Bir daha yaz...

Muhteva:

Sevgi, aşk, özlem, ayrılık, gariplik, fakirlik, ümitsizlik, ölüm, ahlak, iyilik, doğruluk, köyde yaşam, yaşlılara saygı, ahde vefa, doğa sevgisi, gıybet etmeme, haksız kazanç sağlamama gibi şiirler yazar. Bunun yanında ahlaksızlığı, genç ihtiyar, kadın kızların dürüst bir hayat sürmeyenleri, çalıp çırpanları, ufacak bir fayda uğruna eğilip bükülenleri yerer. Milli duyguların güçlendirilmesi, vatan ve millet sevgisi için şiirler yazar.

Ali Ulvi Şahin, **bir dua** ile kitabına açılış yapıyor. Dileklerin kabul olmasını, gözlerin ferinin kaybolmamasını, sözlerin yerini, zenginlerin de fakiri gözetmesini ister.

"Bu gece kandil, Duacı her dil,
Dilekler kabul, Olur İnşallah..." (s.8)

"Arayış" şiirinde Ali Ulvi, iyi insanların saf sayıldığından bahisle kötülerin her şartta işini yürüttüklerini, insanların gülüşünün bile sahte olduğunu dile getiriyor:

"...Neden kötülükler aldı yürüdü?
İyilikler saflık oluyor özde
İhanetler yığın yığın çürüdü
Dürüst yalnız kaldı baharda, güzde..."

(Arayış, s.18)

Adetin, törenin ve geleneğin için boşaltıldığını, insanların fakirleştirildiğini, kazancın hakça dağıtılmadığını, yaşlılara ve fakirlere sahip çıkılmadığına değinen şair bu konu da çok dertli. İnsanlığın öldüğünü düşünen şair insanlığa dua ediyor (s.54). Ülkenin eğitim, bilim ve fenden çok geri kaldığını, ekonomik olarak batışını, silahla kovduğumuz düşmana top-raklarımızın ve madenlerimiz, tesislerimizi sattığımızı ima ediyor. İnsanlığın artık öldüğünü düşünüyor.

"Haydi arkadaşlar! Çabuk kardeşler!
İnsanlık ölüyor bir el uzatın!
Bunlar son çırpınışlar, son haykırışlar,
Toplanın, güç olun, bir dal uzatın! ..."

(Bir El Uzatın, s.56)

Şair bu arada Aşık Sümmani'yi de unutmamış, onun "**Ervahı Ezelden Levh-i Kalem**den" şiirine güzel bir nazire yazmıştır: O da kendi bahtı Sümmani gibi kara yazıldığından mustarıptır.

"Sümmani'yi okudum Levh-i Mah-fuzdan

Kocaman yüreği dara yazmışlar.
Ervah-ı alemde, ulu hafızdan
Enfas-ını ruzigâra yazmışlar

...

Ahd ü peymanına sadık mı kullar?
Olmayanı yüzü kara yazmışlar
Toplanmış akçalar, paralar pullar
Cümlesini hükümdara yazmışlar..."

(s.22)

"**Varım Var**" şiirinde şiiri yazdığı zaman 60 yaşında olduğunu, öğretmenliğin yanında uğraştığı işleri, çiftçilik ve meyvecilik yaptığını, şehre göçtüğünü, kardeşleri, çocukları ve torunları olduğundan bahsediyor, hısım akraba ilişkilerini dile getiriyor.

"...

Bir kışı geçirdik, hısıma kandık
Zorladık yürüttük, olacak sandık
Güzün: 'Gel birader' dedi aldandık
Hem küs hem barışık karındaşım var!

(s.30)

Hayata güler yüzle bakan her şeyi güzel görür. En çirkinde bile bir güzellik bulur. "Güzeller" adlı şiirinde sevgilinin ellerini çalı kuşunun ayağına, tırnaklarını sincabın pençelerine, sesini bülbüle, yürüyüşünü de kekliğe benzetir.

"Kol kola dizilmiş, gelen güzeller!

Dağlanır yürekler bilir misiniz?
Bülbül avazıyla gülen güzeller
Bizim oralara gelir misiniz?

..." (s.24)

Çocuklara nasihatini de torun Alper vasıtasıyla verir. "**Torunum Alper'e Nasihat**" te, her işi layıkıyla yapmasını, işleri savsaklamamasını, ailesine sahip çıkmasını, parasını çarçur etmemesini, her işinde dürüst olup cambaza, kurnaza takla attırmamasını, yumuşak huylu

ve iradesi güçlü olmasını tavsiye ediyor. (s.36)

Söz verip tutulmayan, insanı oyalayan ve yanıltan, aldatan bir çevrede temiz kalmak çok zor bir iştir. Şair, her şeyin, sevginin aşkın kirlendiği bir dünyada hayallerinin kirlenmemesini istiyor.

"Sadece Sigaram ve dumanı,
Dumanla kıvrılan saçların,
Ve her halkasından
Ayrı bir sen oluşturduğum:
Hayalin kalsın bana!

Bırak ki
Kirlenmesin!" (Bırak, s.84)

Şair, Ali Ulvi Şahin, memleket sevdalısıdır. O doğduğu yeri, ailesini, çocukluğunun geçtiği Çumra'yı unutmaz. Çumra'nın güzelliklerini, yaşamını, giyim kuşamını, yaptığı işleri, meslek erbaplarını, yemek çeşitlerini, halkın geçim kaynaklarını ve ulaşım vasıtalarını, insanlarının can yakınlığını ve hayırseverliğini şiirlerinde dile getirir. "Köye Gidiş" şiirinde, Batum köyüne nasıl gidildiğini anlatır ve cıngıraklı kuyunun nasıl yapıldığını, kuyudan suyun ne suretle çıkarıldığını tarif eder:

"... Batum köyü o zaman/ Her konuda pek yaman

Çumra küçük bir kaza/ Yollar teslimdir toza

Karaman köprü dardır/ Daha bir saat vardır

Cıngıraktan çek suyu/ Allah'tan ki var kuyu

.... Arabaya binersin /Bir cennete gidersin/

Ağaç kaplı şarampol/Arasından geçer yol

Sonra köye varırsın/Bakar şaşar kalırsın

Ağaçlar bir yeşil dev/ Yanında da be-yaz ev

Küçük yeşil bir cami/ Minaresi yok hani

....Taşlarla yerden yüksek/ Betonlu hafif yüksek

Yüksekçe dize kazar/ Muntazam bir ağzı var

İki direk dikilmiş/ Bağlantılar çakılmış
Üçüncü ortasından/ Zincir de kafasından

Zincir asılırsın/ Kuvvetle kasılırsın
Çıngırık başın eğer/ Kuyruğu göğ
değer

Kova suyla dolunca/ Sal zinciri yolun-
ca

İşte geldi suyun/ Böyle çalışır ku-
yun..." Şiirin devamında köyün meyda-
nı, köyde oturanlar, kadınlar, yapılan iş-
ler, eğlenceler, oyunlar vs. anlatılır.

Bu şiir 7'li hece vezniyle, beyitler
kendi arasında kafiyeyle, mesnevi tarzında
yazılmıştır. Biraz da Ziya Gökalp'in "Ala
Geyik" destanını hatırlatır.

Geleneklerine, tarihine ve milletine
bağlı olduğu kadar Tarihi eserler konu-
sunda da hassastır Ali Ulvi. **"Taşköprü
Karaman köprüsü"** şiirinde şair yeni
köprünün inşaatıyla birlikte kaderine
terkedildiğini belirtmektedir: Köprünün
taşlarının zamanla aşındığı, biraz dik
olması sebebiyle araba yoluna pek el-
verişli olmadığı, lakin kanaldan karşıya
geçmek için tek geçit yerinin burası ol-
duğu vurgulanır. Şairin şiirinde burada
bir han ve yanında çingıraklı kuyu oldu-
ğunu anlıyoruz. Bugün ne hanın kalıntısı
ne de çingıraklı kuyudan eser yok. Köprü
kaderine terk edilmiş durumda. Bununla
da kalmayıp yanına bir kum arıtma iş-
letmesi kurulmuş ve kumlu sular kanala
verilerek köprünün ayakları balçık içinde
kalmış. Tarihi eserin korunması bu ka-
dar mı zor acaba!

"Köyde Hayat" şiiri köy halkının
geçim kaynaklarını, yapılan işlerin me-
şakkatlerin dile getirir, çocukların oynadıkları
oyunları anlatır. **"Oyunlar Oyun-
cıklar"** şiiri de Köyde Hayat'ın devamı
niteliğindedir. **"Çumra", "İstasyon",
"Çumra'da Çarşı", "Çumra'da Piknik",
"Çumra'yla İlişkiler ve "Çarşamba Çayı
ve Çalılıklar"** Çumra'daki esnafları, pa-
zarcıları, satıcıları, Çarşamba çayında
yüzme öğrenen ve balık tutan çocuk-
ların neşelerini, sevinçlerini, büyükle-
rin küçükleri kollayıp gözettiklerini dile
getirir. Çalışmayı sevdiği kadar eğlen-
meyi de seven Çumra halkının piknik
yapmalarını ve yardımlaşmalarını, iş
bölümünü; İstasyonda vagonlara kavun
yükleyen çiftçileri, onlara yardım eden
ve cep harçlığını çıkaran çocuk işçileri

vs. anlatır.

Hayatı

1 Mayıs 1949'de Çumra'da Batum
köyünde doğdu. Babası Nazif Efendi,
annesi Semiha Hanım'dır. Beş yaşında
iken babasını bir motosiklet kazasında
kaybedince çocukluğu babaannesi Hida-
yet Basalı Nine, anneannesi Hatice Ha-
nım ve Şevki Dedesinin yanında geçti.

Çumra'da başladığı İlkokulu Eskişe-
hir/ Mahmudiye'de tamamladı. Yunus
Emre İlk Öğretmen Okulu'nda altı yıl sü-
ren bir eğitimini tamamlayarak 1968'de
öğretmen olarak Konya'ya döndü. Çum-
ra, Sivas ve Konya'da süren öğretmenlik
mesleğinde birçok öğrenci yetiştirerek
önemli görevlerde yer almalarını sağla-
dı. Tahminen 1995 yılında emekli oldu

Çumra'nın Türkmencamili Köyünde
otomatik sulama sistemiyle 435 fidan-
lık bir meyve bahçesi, Okçu köyünde
1940'larda yapılan tek derslik okul bi-
nasında tadilat yaparak 5 derslik bir
okul binası meydana getirdi.

Emekli olduktan sonra Antalya'ya
yerleşti. Bağlama, ud ve mandolin gibi
enstrümantalleri çalabilmektedir. Şiir-
lerinde "barana" kültürüne de yer ver-
mektedir. Emekli Veteriner hekim Zeki
göncü, çok iyi bağlama çaldığını, hafta
sonları ve bazı özel günlerde kanun ve
kaşık çalan arkadaşlarıyla çalıp söyle-
diklerini ifade etti.

Yazar, 2015 yılında hayata veda et-
miştir.

Sonuç:

"Damla Damla" Türk insanın bir
yaşam biçimini, ezgilerini, yaşayışı-
nı, mekân tuttuğu yeri, mesleklerini,
konu komşularını, ekip diktiklerini,
eğitim ve öğretimi, tecrübelerini, aşkı-
nı ve coşkunluğunu anlatan güzel bir
şiir kitabıdır. Burada zamanın belli bir
diliminde yaşayan insanları ve ne ile
uğraştıklarını göreceksiniz. Fakirliği,
yoksulluğu, çileli ve zorluklarla dolu
bir hayatın sabırla ve kanaatkârlıkla
nasıl yaşandığına şahit olacaksınız.

"Damla Damla" sevmeyi, âşık ol-
mayı, dosdoğru ve ahlâklı olmayı, ve-
rebilmeyi, veren el olmayı özümseye-
ceksiniz

M.RAKİM ÇUMRALI'NIN MEZARI

1 963 yıllarıydı. Ortaokul 1. sınıfa yeni başlamıştım. O zamanki adı Baraj Caddesi şimdiki adı Alparslan Türkeş Caddesi'ndeki dükkamızda otuyordum. Babam öğle namazına gittiği için dükkânda ben duruyordum. Birden dükkânımıza 60 yaşlarında ortadan biraz uzun boylu, büyük gözlüklü, siyah fötr şapkalı, üstünde yeşil kadife paltosu ve ağzında pipo ile bir amca girdi. Bana dönerek:

"Mustafa'nın oğlu musun?" dedi. Ben de "evet" dedim. "Baban nerede?" dedi. Ben de "Camide Amca. dedim. "Senin adın ne?" dedi bana. "Mehmet Zeki" dedim. "Mustafa babasının adını koymuş sana." dedi. "Baban gelince Rakım Amca geldi teşkilata gidiyormuş seni de orada bekliyormuş de" dedi. Babam geldiğinde durumu anlattım ve Rakım Amca'nın kim olduğunu sordum. Babam "eski belediye reisi şimdi de yine belediye reisliğine aday olmak için geldi." dedi.

O seçimlerde Rakım Çumralı, CHP'den aday olmuştu. Rakibi ise Adalet Partisinden Ali Çoban'dı. Ali Amca bizim mahallemizde oturan babamın çocukluk arkadaşı ve sağdııcıydı. Annemler Ali Amcalara "Terzi Mustafalar" derlerdi. Sokak kapımızdan onların evi gözükürdü. Babam ve Ali Amca farklı partilere mensup olmasına rağmen çok iyi dosttular.

O yıllarda Çumra'nın esnafı senede bir sefer harman sonu İstanbul'a mal almaya giderlerdi. Babam, İstanbul'a hep Ali Amca ile giderdi. İstanbul'da malları aldıktan sonra mallar tahta sandıklar içinde Sürat Nakliyat Ambarı vasıtasıyla gelirdi. Babam, Ali Amca ile bu kadar samimi olmasına rağmen o belediye seçimlerinde Rakım Çumralı'nın 1.sıra meclis adayı olmuştu. Ama seçimleri Ali Amca kazanmıştı. Babam meclis üyesi olduğu için de Ali Amca ile Çumra için yıllarca birlikte çalıştılar. Yıllar geçti biz de Çumra'ya hizmet için belediye başkanlığına aday olduk. Aday olduğumda babam, rahmetliydi. Ali Amca benim yanıma

**M. ZEKİ
TÜRKER**

geldi. "Oğlum, hayırlı olsun bütün duam da desteğim de seninle." dedi. "Biz, baban rahmetliyle belediyede yıllarca çalıştık. Farklı partilerden olsak da Çumra'nın menfaati doğrultusunda çalıştık. İnşallah sen de kazanır ve Çumra'mıza hizmet edersin." dedi. Nasip oldu başkan oldum. Çumra'nın ilk belediye başkanı Rakım Çumralı ile başkanlık dönemimde görüşmek mümkün olmadı.

Kızımın İstanbul'a tayini çıkmasından dolayı sık sık İstanbul'a gidiyordum. Rahmetli Rakım Çumralı'nın mezarını bulmak, ziyaret etmek içimde hep bir uhdeydi. Kendimi buna borçlu hissediyordum. İsmi ile müsemma olmuş başkanımızın mezarını bulmak ahde vefa görevimizdi. Rahmetli Rakım Çumralı'nın oğlu Peker Bey'i telefonla aradım. Babasının mezarını beraber ziyaret etmeyi teklif ettim. Fakat Peker Bey çok

yaşlı olduğu için gidemeyeceğini, babasının Karacaahmet Mezarlığı'nda olduğunu söyledi.

Benim için mezarı bulmak çok zordu. İstanbul'u iyi tanıyan, okuyan, araştıran, bir İstanbul sevdalısı Kuzucu Köylüm İsmail Önmez'den yardım istedim. Beraber İstanbul'da Üsküdar'da buluştuk. Anadolu Yakası'nda Üsküdar sirtlarında geniş bir arazide bulunan Karacaahmet Mezarlığı'na gittik. Mezarlık görevlilerinden bilgi istedik. Mezarın yeri, mezarlık müdürlüğü bilgisayarında ada pafta parsel ve sokak olarak kayıtlı değildi. Sadece yerini gösterir bir fotoğraf gösterdiler. İsmail Bilgisayardan mezarlık yerinin fotoğrafını çekti. Bu fotoğraftan yola çıkarak iki koldan aramaya koyulduk. İki saate yakın aradık bulamadık. Bir yerde oturduk, biraz dinlenelim, dedik. Ümit-

ler tükeniyordu. İsmail cep telefonundaki fotoğraftaki yan binaların renginden mezarın buralarda bir yerde olduğunu söylüyor ve Zeki Abi bulacağız diyordu. Dinlendikten sonra kalktık 4-5 metre gitmedik ki İsmail birden "Zeki Abi ! İşte, mezar burada önümüzde duruyor" dedi. Hayretler içinde kaldık.

Mezar taşının kitabesinde şunlar yazıyordu: "Konya Ulemasından Hacı Hüseyin oğlu, Çumra Kazası kurucularından Eski Belediye Reisi İstiklal Savaşı Mücahitlerinden M. Rakım Çumralı burada yatmaktadır. Az yaşa, çok yaşa akıbet gelir başa üç ihlas bir Fatıha oku burada yatan gardaşa."

Mezardaki duamızı ettik görevimizi yerine getirmenin mutluluğu ile Rakım Amca'dan ayrıldık. Ruhu şad, mekânı cennet olsun ...

ZAMANI BELLİ DEĞİL

Saati belli değil, zamanı meçhul,
Bir an gelir, tükenir her yol.
Süre bittiğinde sessizce sokulur ölüm,
Ne bir iz bırakır ne de bir sorumluluk.

Her yer karanır, bir kara bulut iner,
Gökyüzü susar, yeryüzü ürperir.
Camilerden yükselen o tanıdık ses:
Sela...
Kimin için dendiği zaman,
Bir boşluk çöker yüreğe,
"Benim mi, onun mu?" diye sorarsın içinden.

Sonra anlarsın...
Hayat dediğin o ince çizgi
Bir nefes kadar kısa,
Bir göz kırpmı kadar geçiciymiş.

Doğduğunda kulağına okunan ezan,
Aslında çoktan yazılmış vedanın ilk cümlesi.
Ve yıllar sonra,
Aynı ezanın gölgesinde
Kılınır son namazın.

Ardında kalanlar şaşkın,
"Yakışmadı bu ölüm ona," der biri,

M. ALİ KARATAŞ

"Gerçek değil, daha gencecikti," der bir diğeri.
Ama gerçek susmaz,
Ölüm unutmaz,
Ne yaşa bakar ne hayale.

Son bir helallik istenir,
Kimisi gözyaşlarıyla verir hakkını,
Kimisi sessizce içinden.
Ve biter...
Bir kapı kapanır sonsuza dek,
Adın kalır bir taşta,
Hatıran birkaç dualık nefeste.

Geride kalan
Birkaç fotoğraf,
Bir boş sandalye,
Bir eksik ses sofrada,
Ve yıllar geçse de
Dolmayacak bir boşluk içeride.
Sonra da ölümün sessizliği ile kalırsın bir başına

MUSTAFA KIRMIZI (KIRMIZI HOCA)

Çumra'mızın yetiştirdiği değerli ilim ve irfan ehli insanlarından, imam-hatip ve vaiz, sevilen, sayılan ve hürmet gören hocalarındandır. Çumra'mızın ayaklı kütüphanesi denilecek seviyede Arapça, Fıkıh, Akaid, Hadis ve Tefsir ilimlerine vakıf değerli bir büyüğümüzdü.

Kendisi soyadına izafeten Çumra ve havalisinde **"Kırmızı Hoca"** diye anılır. Kendisine böyle hitabedilmesinden de ayrı bir zevk duyardı Hoca Efendi.

Kendisini görenler **"Kırmızı"** soyadının kendisine hem ismi hem de cismi ile yakıştığını söylerler. Çünkü Hoca Efendinin yüz hatları dolgunca ve pembeyi andıran nurani bir görüntüye sahiptir. Kırmızı Hocamızın ömrü ilim tahsil etmek, kürsülerde vaaz vermek, mihraplarda namaz kıldırmak ve minberlerden hutbe okumaktan ibarettir.

Hoca Efendi 1940 yılında Çumra'mızın Eretepe (Eski adıyla Sotur) köyünde dünyaya gelmiştir. İlkokulu köyünde bitiren hocamız 1953 yılında Alanya Müftüsü Muhterem Mehmet Aksoy Hoca Efendiden dersler almaya ve din ilimlerini öğrenmeye başladı. Bu eğitim süreci yıllarca devam etti. Bu uzun eğitim sürecinde hocamız Arapça, Hadis, Fıkıh, Tefsir, Akaid, Sarf-Nahiv gibi ilimleri tahsil etmenin yanında Arapça ve Osmanlıca birçok eserin talimini de yapmıştır.

Girdiği sınavlardan üstün başarı ile çıkan Mustafa KIRMIZI Hoca Efendi ilk görevine 1965 yılında Çumra Merkez Ak minareli Camiinde başladı. Burada iki yıl kadar görev yapan Hoca Efendi daha sonra 1967 yılında Çumra merkez Çarşı Camiinde görev aldı. Bu görevi de iki yıl kadar sürdürdü.

Hoca Efendinin gerek Ramazan aylarında ve gerekse sair zamanlarda Merkez Çarşı Camii ve Merkez Ulu Camiinde yapmış olduğu vaazları çok meşhurdur. Hoca Efendinin vaaz ve nasihatlerini dinlemek için insanların etraf köylerden akın akın geldikleri bilinir.

Daha sonra Sivas'a tayini çıkan Hoca Efendinin Şarkışla Sanayi Camiinde dört yıl kadar görevi olmuştur. Oradan Suşehrine tayin edilen hoca efendi Merkez Karşıyaka Camiinde de dört yıl kadar görev yapmıştır. Hoca Efendi yapmış olduğu et-

SEDAT ULUPINARLI

kili vaaz ve nasihatleri ve ortaya koymuş olduğu üstün hizmet anlayışından dolayı halkın takdirini kazanmış ve insanlarla çok samimi ilişkiler kurmuştur.

1988 yılında emekli olan Hoca Efendi Çumra'ya yerleşir. Burada da boş durmayıp Merkez Çaybaşı Camiinde altı yıl boyunca fahri İmam-Hatiplik ve Vaizlik yapmıştır. Hoca Efendinin burada da yapmış olduğu vaaz ve nasihatlerde insanlar üzerinde çok etkili olmuştur. İnsanlar onun vaaz ve nasihatlerini dinleyebilmek için erken saatlerde camiye gelir, vaazın başlamasını beklerler, onun vaaz ve hitabetinden ayrı bir zevk duyarlardı.

Mustafa Kırmızı Hoca Efendi hayatı boyunca insanlara iyiyi, güzeli, doğruyu, hakkı ve hakikati anlatmış bir din adamıdır.

Mükemmel derecede Arapça, Farsça ve Osmanlıca bilen Hoca Efendi emekli olduktan sonra Çumra'mızda ikamet etmiş ve halkın isteği üzerine zaman zaman Merkez Ak Camiinde vaaz ve nasihatler vermiştir. Kendisi yakalandığı rahatsızlık sebebiyle bir hayli muzdarip oldu ama asla şikâyetçi olmadı. Mustafa Kırmızı hocamız 29-11-2013 tarihinde vefat edip dar-ı Bekaya göçmüştür. Rabbim Rahmet eylesin.

